

A Magyar Köztársaság nevében !

A Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság dr. Varga Béla (...) által képviselt ... **felperesnek** - dr. Karsay Zsófia ügyvéd (...) által képviselt ... **alperes** ellen **kötelesrész megállapítása** iránt a Győri Városi Bíróság előtt folyamatba tett perében ..., 2008. október 31. napján P.20.894/2006/81. sorszám alatt meghozott ítélet ellen alperes részéről 82. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A megyei bíróság a városi bíróság ítéletét **megváltoztatja**, a felperes keresetét elutasítja.

A le nem rótt kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Kötelezi a megyei bíróság felperest, hogy az alperesnek 15 nap alatt fizessen meg első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségként 700.000,- (hétszázezer) Ft-ot.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás :

A városi bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy kötelesrész címén fizessen meg a felperesnek 3.242.637,- Ft-ot, és ezen összegnek 1999. november 10. napjától esedékes késedelmi kamatát. Megállapította, hogy az alperes a kötelesrész kielégítéséért a győri x. helyrajzi szám alatti ... szám alatti ingatlannal és annak hasznaival felel. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 194.500,- Ft le nem rótt illetéket, míg a további 17.000,- Ft feljegyzett illetéket és az állam által előlegezett 239.278,- Ft költséget az

állam viseli. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 100.000,- Ft perköltséget.

Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a ... városi bíróság ítéletében a felperes végrendelet érvénytelenségének megállapítása és kötelesrész kiadása iránt előterjesztett keresetét elutasította, és határozatát a megyei bíróság helybenhagyta. A Legfelsőbb Bíróság Pfv.II.21.906/2005/7. számú végzésével a határozatokat hatályon kívül helyezte, és a felperes kötelesrész kiadása iránti keresete tárgyában az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban ítéletét az alábbi tényállásra alapította:

A peres felek testvérek. A felperes gyermekei az 1986. május 16-án kelt adásvételi szerződéssel megszerezték a győri y. helyrajzi számú, természetben szám alatti ingatlan tulajdonjogát. Az ingatlan 525.000,- Ft-os vételárát a peres felek édesapja, néha H. V. (továbbiakban örökhagyó) ajándékozta a felperesnek ezen ingatlan megvásárlása céljából, és a felperes akaratából lettek a családi ház tulajdonosai gyermekei és nem ő maga. Az ingatlan 1986 évi értéke 650.000,- Ft volt. 1987 körül az örökhagyó további 60.000,- Ft-ot adott a felperesnek gáz bevezetésére, majd 1992 körül legalább 10.000,- Ft-ot a kerítés megépítésére, illetve az ingatlan vezetékes vízzel való ellátására. Ezen kívül kérésére havi 500-1500,- Ft-tal támogatta fiatalabb lányát, a felperest. A felperes a y. helyrajzi számú ingatlanból 943 négyzetmétert elidegenített, az eredetileg meglevő hidrofór helyett vezetékes vizet, valamint gázt vezetett be. Az ingatlan értéke eredeti 1986. évi állapotában 1992-ben 2.000.000,- Ft volt, 2002. decemberi forgalmi értéke 6.900.000,- Ft. A hagyaték megnyíltakor az ingatlan értéke 6.000.000,- Ft volt. Ebből a gáz bevezetése értékemelő hatása 500.000,- Ft, a kerítés építésére adott összeg értékemelő hatása 110.000,- Ft értékű.

Az örökhagyó 1992. február 17-én az alperesnek ajándékozta haszonélvezeti jogának fenntartásával a w. helyrajzi számú, természetben ... szám alatti hétvégi házat. Az ajándékozási szerződés kiemelte, hogy az alperes nem köteles az ingatlant osztályra bocsátani, mert a felperes részére az örökhagyó 1987-ben házasingatlant vásárolt, és a két ingatlan értéke megegyezik. Az ajándékozás tárgyát képező nyaraló értéke a hagyaték megnyíltakor 7.400.000,- Ft volt, az örökhagyó javára fenntartott haszonélvezeti jog folytán értékcsökkenése 1.000.000,- Ft-ban határozható meg.

Az örökhagyó 1998. október 1-jén teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt végrendeletet készített, amellyel kizárólagos örökösévé tette az alperest, a felperest pedig kitagadta. A kitagadás érvénytelen.

Az örökhagyó 1999. november 9-én elhunyt. Hagyatékát képezte 227.620,- Ft értékű ingóság, melyből 165.000,- Ft értékű a felperes, 62.120,- Ft értékű az alperes birtokába került, valamint a x. helyrajzi számú, természetben a ... szám alatti ingatlan, melynek forgalmi értéke az örökhagyó halálának időpontjában 5.350.000,- Ft volt. Néhai H. V. illő eltemetésével 126.676,- Ft kiadás merült fel, a hagyatéki eljárás 60.375,- Ft-os költségét az alperes viselte. A hagyatékhoz tartozott az örökhagyó utolsó havi nyugdíja is, mely 35.302,- Ft volt, és amely teljes hatállyal az alperes részére került átadásra.

Az örökhagyót 1994-től haláláig az alperes gondozta, bevásárolt, meleg ételt biztosított számára. A halála előtti egy évben az örökhagyó néhány hónapos megszakítással ápolási osztályon tartózkodott, de az alperes ez idő alatt is látogatta, részére élelmet és tiszta ruhát vitt. Az alperes gondozási tevékenységének pénzbeli ellenértéke 1.226.400,- Ft.

A felperes megismételt eljárásban is fenntartott kereseti kérelme kötelesrészre kiadására irányult. Álláspontja szerint a kötelesrész alapját a ... , valamint a ... ingatlanok kell, hogy képezzék, a **felperes gyermekei nevéen álló** ingatlant az örökhagyó a felperes gyermekei részére vásárolta.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult azzal, hogy a kötelesrész alapjához tartozóként kérte értékelni a **felperes gyermekei nevéen álló** ingatlant is, illetve kérte elszámolni a **nyaraló** ingatlan vonatkozásában az örökhagyót illető haszonélvezeti jog értékét. Ezen túlmenően beszámítással kívánta érvényesíteni annak a tartásnak, gondozásnak az ellenértékét, melyet 1994. májusa és 1999. novembere között az örökhagyó javára teljesített. A gondozás ellenértékeként mindösszesen 5.100.000,- Ft-ot kért elszámolni.

A felperes ezen beszámítási kifogás elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy az elévült, mivel az alperes a hagyaték megnyíltától számított 5 éven túl terjesztette elő. Hivatkozott továbbá arra is, hogy a felperes és az alperes követelése nem egynemű követelés, hiszen a felperes a kötelesrészt természetben kéri kiadni, az alperesi beszámítás pedig pénzbeli követelés.

A városi bíróság a megismételt eljárásban a Legfelsőbb Bíróság iránymutatása alapján megállapította a perrel érintett ingatlanok hagyaték megnyíltakor irányadó forgalmi értékét.

A **nyaraló** ingatlan vonatkozásában a haszonélvezeti jog, mint vagyoni értékű jog értékének meghatározása során a felek egyező nyilatkozata alapján az Itv. 72. § (1) és (4) bekezdésében foglalt számítási módból kiindulva (az 1990. novemberi 7.400.000,- Ft-os forgalmi érték szerint a haszonélvezeti jog értéke eszerint 1.480.000,- Ft) mérlegeléssel állapította meg. Döntésében arra volt figyelemmel, hogy az örökhagyó, mint haszonélvező az alperesi tulajdonost a használat lehetőségétől ugyan nem fosztotta meg, de az alperes számára ez a használat korlátozott lehetőséget jelentett, és alkalmazkodást is igényelt. Figyelembe vette továbbá azt a körülményt is, hogy egy nyaraló használata csak az év bizonyos részére korlátozódik. Mindezekre figyelemmel a hagyaték tiszta értékének megállapításakor a **nyaraló** ingatlan vonatkozásában 6.400.000,- Ft-ot vett figyelembe a haszonélvezeti jog, mint értékcsökkentő tényező levonásával.

A gondozási díj iránti beszámítási kifogás megalapozottságát illetően a városi bíróság a Ptk. 297. § (2) bekezdésére tekintettel arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes elévült követelését arra figyelemmel számíthatja be, hogy az ellenkövetelés keletkezésekor az elévülés még nem következett be. Ellenkövetelésnek a kötelesrészi igény tekinthető, melynek keletkezése a hagyaték megnyíltának időpontja, és ebben az időpontban pedig a tartás, gondozás elszámolása iránti követelés elévülése még nem következett be, hiszen ezen igény is ekkortól volt érvényesíthető.

Az alperes hivatkozása az igényét megalapozó 89. számú Polgári Kollégiumi állásfoglalásra adta meg a bizonyítási eljárás adatainak értékeléséhez szükséges szempontokat.

Az örökhagyó jelenlegi és korábbi végrendelete és a tanúvallomások, valamint a felek közötti megállapodás - mely szerint a felperes feladata volt édesanyjuk, az alperes feladata pedig édesapjuk gondozása - értékelésével arra az álláspontra helyezkedett, hogy az örökhagyó az alperes gondoskodását végrendeleti juttatással kívánta viszonzni.

A tartás, gondozás köre, mennyisége vonatkozásában széleskörű tanúbizonyítást folytatott le, az örökhagyó jövedelmére nézve okiratokat szerzett be, tisztázta az általa kórházban töltött időszakokat és annak költségét, és mindezek együttes értékelésével tényállásként megállapította, hogy az alperesi tevékenységben a gondozási tevékenység dominált. Az örökhagyó teljes eltartásra nem szorult, nyugdíjjal rendelkezett, amelyből a rezsiköltségeken és a gyógyszerköltségeken túlmenően élelmezése egy részét is finanszírozta. Meleg ételről számára az alperes gondoskodott akként, hogy saját anyagi ráfordítással ő főzte.

A gondozási tevékenység pénzbeli ellenértékének meghatározására a városi bíróság gondozási szakvéleményt szerzett be, melynek megállapítása szerint 1994. májusától az örökhagyó haláláig a napi 3,5 óra gondozási időt

figyelembe véve 870.723,- Ft-ban megállapítható. Ez az összeg a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott házi gondozás óradíját jelenti, melytől a piaci óradíjak jelentősen eltérhetnek. A szakértő által javasolt 10%-os eltéréssel számolt 957.795,- Ft-os gondozási díjat a városi bíróság is elfogadta ítélezése alapjául. Ehhez járult az étkezések ellenértékéért 202.474,- Ft, valamint a hétvégi ebédek árákért 66.124,- Ft. Az alperes által végzett tartási és gondozási tevékenység értékeként a városi bíróság összesen 1.226.400,- Ft-ot vett figyelembe.

E megállapítások alapján a kötelesrészt a városi bíróság akként számította, hogy az alapeljáráásban a hagyaték tiszta értékeként megjelölt 5.425.772,- Ft-ból levonta az általa megállapított gondozási díjat, ekként a hagyaték tiszta értékét 4.199.372,- Ft-ban határozta meg. A hagyaték tiszta értékéhez hozzáadta az alperesnek ajándékozott **nyaraló** ingatlan hagyaték megnyíltakori értékéből a haszonélvezeti jog értékét levonva 6.400.000,- Ft-ot, a felperes gyermekeinek ajándékozott **felperes gyermekei nevéen álló** ingatlan hagyaték megnyíltakori értékeként 6.000.000,- Ft-ot, továbbá a felperes részére juttatott, a hagyaték megnyíltakor 610.000,- Ft értéket képviselő pénzadományt, ekként a kötelesrész alapját 17.209.372,- Ft-ban állapította meg. Ebből a felperes kötelesrésze 4.302.343,- Ft, melybe a Ptk. 668. § (1) bekezdése alapján betudandó a hagyatékból kapott 165.500,- Ft értékű ingóság, és a 610.000,- Ft értékű juttatás, összesen 775.500,- Ft. Erre figyelemmel kötelesrészként a hagyaték megnyíltának időpontjában 3.526.843,- Ft illeti a felperest.

A Ptk. 669. § (1) bekezdésére és 670. § (1) bekezdésére utalással megállapította, hogy a felperes kötelesrészének kielégítéséért elsősorban az alperes, mint hagyatékban részesülő személy felel, azonban mint szintén kötelesrésze jogosult személy, juttatásának csak a törvényes örökrészét meghaladó részével felel. Az alperes juttatásának összértéke 11.847.323,- Ft, törvényes örökrésze 8.604.686,- Ft, így az alperes a juttatásának csak ezen összeget meghaladó részével, azaz 3.242.637,- Ft-tal felel. A kötelesrész fennmaradó részéért a felperes gyermekei, mint megadományozottak felelnek, juttatásaik arányában.

A városi bíróság a kötelesrész pénzben való kiadásától, mint főszabálytól való eltérésre okot nem látott, így kötelesrész kiadása címén kötelezte az alperest 3.242.637,- Ft és ezen összegnek 1999. november 10. napjától kezdődően járó késedelmi kamata megfizetésére.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen a városi bíróság ítéletének megváltoztatását, és a felperes kereseti kérelmének elutasítását kérte.

Másodlagos kérelmében az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy a bíróság a felperesnek járó kötelesrész természetbeni kiadását rendelje el, és kötelezze a felperest 2.000.000,- Ft gondozási díj megfizetésére, valamint ezen összeg 1997. január 1-től számított törvényes kamatai megfizetésére.

Harmadlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult.

Fellebbezésében továbbra is kérte a kötelesrész alapjához a felperes javára hozzászámítani a felperes gyermekei részére vásárolt lakásingatlan értékét, tekintettel arra, hogy az ajándék a testvére részére történt, csakhogy ő úgy ajándékozta tovább gyermekeinek, hogy ráíratta a nevükre. Édesapja is mindig úgy tekintette, mintha a felperes vette volna ezt a házat, amit jelenleg is ő lakik. Másodlagos fellebbezési kérelme vonatkozásában előadta, hogy az öröklési jogvita 9 éve folyamatban van, kamatfizetési kötelezettsége rendkívül nagy mértékű. Álláspontja szerint a kötelesrész pénzbeli kiadásával a bíróság sérelmes, gyakorlatilag lehetetlen helyzetbe hozza. Annak ellenére, hogy végrendeleti örökösként az örökhagyó akaratából a hagyaték túlnyomó többsége megilletné, még törvényes örökrészének megfelelő értékhez sem jut. Álláspontja szerint az őt érintő érdeksérelem kizárólag a kötelesrész természetbeni kiadásával kerülhető el. A gondozási díj iránti igényével kapcsolatosan rámutatott, hogy a szakértői megállapításokat már az elsőfokú eljárásban sem fogadta el, ugyanis a szakértő indokolatlanul alacsony összegben vette figyelembe az általa kifejtett tevékenységet. Erre figyelemmel kéri a gondozási díj összegének felemelését, legalább 2.000.000,- Ft-ra. Fellebbezésének kiegészítésében rámutatott, hogy a városi bíróság a perköltség megállapítása során figyelmen kívül hagyta, hogy a végrendelet érvényessége tekintetében teljes egészében pernyertes lett. A gondozási költségeket illetően előadta, hogy napi 3 órát közvetlenül édesapja ellátására fordított, további 2 órát pedig takarítással, mosással, vasalással töltött. A gondozási díjat erre figyelemmel 3.670.000,- Ft-ban kérte megállapítani, annak középátlagos kamatával.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Rámutatott, hogy az alperes az eljárás folyamán mindvégig a kötelesrész pénzben való kiadását kérte, csupán az ingatlanok értékemelkedésének megállása miatt felel meg számára a természetbeni elszámolás. A gondozási díj iránti igény vonatkozásában továbbra is fenntartotta álláspontját, mely szerint az elévült.

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

A megyei bíróság álláspontja szerint a városi bíróság ítéletének meghozatala előtt minden olyan felajánlott bizonyítást lefolytatott, amelynek az ügy érdemi elbírálása szempontjából jelentősége lehet. Az így rendelkezésre álló bizonyítási anyag egészének alapos, hibátlan, részleteiben is indokolt helyes mérlegelésével állapította meg a tényállást, és az azon alapuló döntése is túlnyomórészt megfelel a helyesen felhívott jogszabályi rendelkezések helyes értelmezésének.

A városi bíróságétól eltérő jogi álláspontra a megyei bíróság a felperesi juttatást illetően jutott. Az alapeljárásban feltárt tények jogi megítélése nem kapott kellő hangsúlyt, mindössze annyit került rögzítésre, hogy a **felperes gyermekei nevéen álló** ingatlan vételárát az örökhagyó fizette ki, és a felperes akaratából az ő akkori családi viszonyainak megfelelően hozott döntése alapján került sor a gyermekek nevére megvásárlásra az eredetileg neki szánt ingatlan. Okkal fejtette ki erre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság, hogy a vitás ingatlan nem tekinthető a felperes javára szóló juttatásnak csupán azért, mert az örökhagyó szándéka az ingatlan tulajdonjogának a felperes részére történő juttatására irányult. Adományoknak ugyanis csak az olyan juttatás minősül, amelyért a megadományozott ellenszolgáltatást nem adott, megadományozottnak pedig csak az, aki a juttatás tárgyának tulajdonjogát, vagy egyéb jellegű jogosultságát ténylegesen megszerezte. Annak pedig jogi jelentősége nincs, hogy az örökhagyó által juttatás harmadik személyre tekintettel, vagy harmadik személy kérésére történt.

A juttatás megítélése körében a megyei bíróság az alábbiakat vette figyelembe:

A Ptk. 579. § (1) bekezdése értelmében ajándékozási szerződés alapján az egyik fél saját vagyona rovására a másiknak ingyenes vagyoni előny juttatására köteles. Az ajándékozási szerződés ennek megfelelően kétoldalú jogügylet, s a perben arra vonatkozóan nincs adat, hogy ajándékozási szerződés a felperes gyermekei és az örökhagyó között létrejött volna.

Az örökhagyó részéről készpénz adományozására került sor, azzal a kívánsággal, hogy ebből a felperes a Törökverő utcai ingatlant vásárolja meg. Amennyiben ez a készpénz adományozás az örökhagyó által célzott eredménnyel történik, úgy a felperes ajándékát ezen ingatlan képezi a Ptk. 579. § (1) bekezdése értelmében a 81. számú polgári kollégiumi állásfoglalásban foglaltak szerint.

A perbeli esetben eltérő előadások hangzottak el abban a vonatkozásban, hogy hajdani házastársa magatartására figyelemmel az ingatlan unokák részére való megvásárlását a felperes, avagy az örökhagyó javasolta-e. A megyei bíróság álláspontja szerint ennek abban van jelentősége, hogy az ajándékozási szerződés mely felek között jött létre. Amennyiben ugyanis a felperes a számára juttatott készpénzt az örökhagyó hozzájárulásával fordítja az eredetileg meghatározottól eltérő célra, illetőleg ajándékozza tovább, az még nem keletkeztet ajándékozási szerződést a felperes által megajándékozott unokák és az örökhagyó között. Ebben az esetben a felperest a bíróságnak készpénzadományban részesítettnek kell tekintenie. Abban az esetben viszont, ha az örökhagyó a felperessel, mint gyermekei törvényes képviselőivel megállapodik az ajándékozásban, úgy a gyermekek tulajdonszerzésére figyelemmel a felperes juttatásban nem részesül.

Erre vonatkozóan a megyei bíróság értékelési körbe vonta az egymásnak ellentmondó adatokat, majd arra a következtetésre jutott, hogy az örökhagyó szerződéses akaratának, szerződéskötésének és a juttatás címzettjének megítélése körében a legautentikusabb forrásnak maga az örökhagyó tekinthető.

A ..., 1992. február 17-én kelt ajándékozási szerződés 8. pontjában foglaltak szerint „az ajándékozó előadja, hogy a megajándékozott az ajándék tárgyát képező ingatlant nem köteles osztályra bocsátani, ugyanis a megajándékozott testvére, **P. J-né H.M.** részére 1987-ben szám alatt házasingatlant vásárolt, mely házasingatlan értéke és a jelen okiratban érintett ingatlan értéke megegyezik”.

A ..., 1995. november 29-én kelt végrendeletben akként rendelkezik, hogy „tekintettel arra, hogy a szám alatti ingatlant, mely unokáim részére lett megvásárolva, **P. J-né H.M.** (szül. ..., an.: **M. A.**) haszonélvezetével terheltén én fizettem ki teljes egészében az akkori tulajdonosnak, így az ő kötelesrészi igénye teljes egészében kielégítésre került”.

Az örökhagyó ..., 1998. október 1. napján kelt végrendelete szerint „mivel szám alatt lévő lakóházas ingatlant teljes egészében unokáim részére, a Mária lányom haszonélvezetével terheltén én fizettem ki, Mária lányom kötelesrész igénye így teljes egészében kielégítésre került”.

A különböző ügyvédek előtt, különböző időpontokban tett nyilatkozatok némileg eltérnek egymástól, két szempontból viszont konzekvensen azonosak: A vételár kifizetése az örökhagyó részéről történt, és ezzel a felperes, mint gyermek kötelesrész iránti igénye került kielégítésre. Nagy

jelentőséget tulajdonított a megyei bíróság az örökgyói nyilatkozatok megítélésében annak, hogy az örökgyó huzamos időn át azonos tartalommal juttatta kifejezésre álláspontját, valamint szükségesnek tartotta ennek rögzítését is. A ténybeli eltérések és tévedések kérdésében a megyei bíróság arra az álláspontra jutott, hogy azok eredhetnek abból, hogy az örökgyó nem vett részt személyesen az adásvételben, vagy annak tartalma közömbös volt számára, esetleg csak közvetett és nem feltétlenül valós ismeretekkel rendelkezett arról. Mivel a megajándékozott személyére és az ajándék céljára nézve az örökgyó nyilatkozatai mindvégig következetesek és azonos tartalmúak, a releváns tények az örökgyó nyilatkozatával alátámasztottak.

Ebből a megyei bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy a készpénzadományra a felperes részére került sor, és az örökgyó csupán nem emelt kifogást az ellen, hogy az adományt az általa megjelölttől eltérő célra fordítsa a felperes, azaz ne saját részére, hanem gyermekei részére vásárolja meg az ingatlant. Ez a belenyugvás azonban szerződést közte és unokái között nem hozott létre. Erre figyelemmel a megyei bíróságnak a vételár címén kifizetésre került 525.000,- Ft-ot felperesi juttatásként a kötelesrész alapjához kellett számítani, a Ptk. 666. § (1) bekezdése értelmében.

Megállapította a megyei bíróság, hogy a Legfelsőbb Bíróság iránymutatásának megfelelően végezte el számítását a városi bíróság, amikor egységesen a hagyaték megnyíltakor irányadó forgalmi értéken vette figyelembe az eltérő időpontokban adott juttatásokat. Az ingatlanforgalmi szakértői vélemények megalapozottságát illetően teljes egészében osztotta a megyei bíróság a városi bíróság jogi álláspontját, úgyszintén a **nyaraló** ingatlan vonatkozásában a helyes mérlegeléssel megállapított haszonélvezeti jog értékének meghatározásával is egyetértett.

Az örökgyó által lakásfelújításra a felperesnek adott 60.000,- , illetve 10.000,- Ft elszámolására a Legfelsőbb Bíróság által kifejtettek szerint az ingatlan értékemelkedésével arányosan, összesen 610.000,- Ft értékben látott lehetőséget a városi bíróság.

Figyelemmel arra, hogy sem törvény, sem az ítélkezési gyakorlat nem ad módot arra, hogy a készpénzadományok esetében késedelmi kamat kompenzálja a juttatáskori, illetőleg az elszámoláskori érték közötti különbözetet, a sérelmes helyzet feloldására a megyei bíróság a Legfelsőbb Bíróság által kifejtettekkel teljes egészében egyetértve, és azokat ítélkezése alapjául elfogadva akként látott lehetőséget, hogy azt az ingatlan értékében

számolja el. Megállapítható ugyanis ebben az esetben is, hogy az örökhagyó ezeket az összegeket ingatlan megvásárlására, illetőleg más ingatlanon megvalósítandó értéknövelő beruházás céljára juttatta. Ekként felperesi juttatás címén a megyei bíróság 6.000.000,- Ft-ot vett figyelembe.

Az alperes által beszámításként érvényesíteni kívánt, öröklés reményében nyújtott szolgáltatások ellenértéke tekintetében a megyei bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a városi bíróság az általa helyesen hivatkozott 89. számú Polgári Kollégiumi állásfoglalás a) pontjának törvényes feltételeit releváns körben megvizsgálta, és azok fennállta tekintetében az általa kifejtetteket a megyei bíróság mindenben osztotta. A tartás, gondoskodás mibenlétét és ellenértékét illetően a városi bíróság széleskörű bizonyítást folytatott le, és az aggálytalan szakértői vélemény alapján helyes mérlegeléssel határozott az összegszerűség kérdésében is.

A felperes által a másodfokú eljárásban is fenntartott elévülési kifogásra vonatkozóan rámutat a megyei bíróság, hogy az állandó bírói gyakorlat egységes és következetes abban a kérdésben, hogy az örökhagyó részére örökségi juttatás reményében teljesített szolgáltatás megtérítése iránti igény akkor válik esedékessé, amikor a jogviszony a felek között halállal, vagy a közöttük fennálló kapcsolat egyéb okból történő megszakadásával megszűnik. (P. törv. II. 20.494/1979, BH1980/5.166) Mivel a kötelesrész iránti igény az örökhagyó halálával, a hagyaték megnyílásával keletkezik, a városi bíróság helyesen hívta fel az igény érvényesíthetősége szempontjából irányadó Ptk. 297. § (2) bekezdését, mely szerint az elévült követelés beszámítható, ha az elévülés az ellenkövetelés keletkezésekor még nem következett be.

A kifejtettekre figyelemmel a kötelesrész alapját a megyei bíróság akként számította, hogy a hagyaték tiszta értékeként a felülvizsgálati eljárásban is elfogadott 5.425.772,- Ft-ból, a hivatkozott PK.89. állásfoglalás, és a Ptk. 666. § (1) bekezdése szerint levonandó az 1.226.400,- Ft gondozási díj, melyhez járul a **nyaraló** ingatlan juttatására tekintettel elszámolt 6.400.000,- Ft, a **felperes gyermekei nevén álló** ingatlan vételárából eredő 6.000.000,- Ft, és a felperes részére juttatott 610.000,- Ft értékben elszámolandó pénzadomány. Ennek megfelelően a kötelesrész alapja 17.209.372,- Ft, a felperes kötelesrésze pedig 4.302.343,- Ft.

A Ptk. 668. § (1) bekezdése alapján ezen összegbe betudandó a felperes részéről a házvásárlás kapcsán kapott készpénz okán elszámolt 6.000.000,- Ft, a hagyatékból kapott 165.500,- Ft, valamint a 610.000,- Ft-ban elszámolandó készpénzadomány, ez összesen 6.775.500,- Ft.

Megállapítható ennek megfelelően, hogy a felperes köteleusrészét meghaladó juttatásban részesült. Így köteleusrész kiadása iránti keresete nem foghatott helyt.

A kifejtettekre figyelemmel a megyei bíróság a városi bíróság túlnyomórészt megalapozott és érdemben helyes ítéletét - a felperesi juttatás kérdésében elfoglalt eltérő jogi álláspontja okán - a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

A felperes személyes költségmentessége és pervesztessége folytán a Pp. 78. § (1) bekezdése, és a 6/1986. VI. 26.) IM rendelet 13. § (1)-(2) bekezdése és 14. §-a értelmében a le nem rótt illetéket az állam viseli, míg a pernyertes alperest illető perköltség összegét a megyei bíróság a 32/2003 (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján állapította meg.

G y ő r, 2009. április 23. napján

Dr. Bíró Éva sk.
a tanács elnöke

Dr. Hammerné dr. Kiss Eleonóra sk.
előadó bíró

Dr. Habulin Istvánné dr. Nemes Mónika
b í r ó

A kiadmány hitelül:

kiadó